

VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR SVENSKA VALLFÖRENINGEN – verksamhetsåret 1 juli 2017–30 juni 2018

Föreningens styrelse

Under verksamhetsåret 2017/2018 har styrelsen haft följande sammansättning:

Anna Carlsson, Skogsgård, Getinge	ordförande
Per Rudengren, Harpsund, Mellösa	v. ordförande
Nilla Nilsson-Linde, SLU, Uppsala	sekreterare
Lars Jakobsson, Blyberga, Lillkyrka	kassör
Maria Wahlquist, Lagestorp, Vallåkra	
Gunnar Liljebäck, Östra Stråkan, Överkalix	
Lars Ericson, Länsstyrelsen, Umeå	

Suppleanter:

Göran Lindgren, Norra Fjöle, Östtomta, Klässbol
Rolf Spörndly, SLU, Uppsala
Kjell Sandahl, Vasen, Nye
Linda af Geijersstam, Färjestaden
Hulda Wirsén, Kalix
Göran Edholm, Önskanäs, Vännäs

Adjungerad:

Jan Jansson, Dalstorp

Revisorer

Revisorer har varit Tobias Andersson, Falkenberg och Lars-Erik Josephson, Vallerstad, Värnamo med Magnus Halling, Uppsala och Karl-Johan Jönsson, Klågerup som suppleanter.

Valberedning

Valberedningen har bestått av Sofia Kämpe, Karlsborg, sammankallande, Kjell Ivarsson, Stockholm, Thomas Karlberg, Gårdeby, Söderköping och Marjo Lilja, Ljungbyholm.

Målsättning

Föreningen skall inspirera till en intensiv verksamhet på vallområdet inom ramen för de resurser som finns samt verka för utökade resurser. Verksamheten skall utgå från lantbrukarnas behov och gälla hela företaget. Samarbete mellan olika organisationer som arbetar inom

grovfodersektorn skall främjas. Föreningen skall främja forskning, försöksverksamhet och rådgivning.

Följande målsättningar skall vara vägledande för **styrelsens** arbete:

* Sköta medlemsvården

- Lokalföreningen är central för medlemsvärvningen. Styrelsen skall stötta lokalföreningarna och kommunikationen dem emellan samt verka för bildandet av nya föreningar.
- Ökad kännedom om föreningens existens behövs för medlemsvärvning.

* Identifiera angelägna kunskapsluckor

- Styrelsen skall identifiera och belysa problemområden som kan fokuseras vid t.ex. seminarier, års- och sommarmöten.
- Styrelsen skall verka för att vallföreningen får medverka vid prioriteringen av medel till forsknings- och försöksverksamhet på grovfoderområdet.

* Förmedla kunskap

- Styrelsen skall förmedla aktuell kunskap och erfarenheter från såväl forskningen som praktiken via t.ex. Svenska Vallbrev för att få fler duktiga grovfoderproducenter.
- Styrelsen skall informera samhället, t.ex. politiker, om aktuella frågor med vallanknytning.
- Exempel på upplysningsverksamhet är annonsering av olika typer av utbildningar på grovfoderområdet.

Styrelsemöten

Styrelsen har under verksamhetsåret förutom årsmötet haft sju protokollförda sammanträden, varav fyra telefonmöten. Till fysiska möten kallas regelmässigt samtliga suppleanter medan de till telefonmöten kallas vid behov.

Årsmötet

Svenska Vallföreningen höll sitt årsmöte i samband med ett seminarium 28 november 2017 på Vreta Kluster utanför Linköping (bil. 1) som samlade 24 deltagare och fokuserade på grovfoderinnovationer. Ytterligare ett 30-tal elever från Vreta Naturbruksgymnasium deltog under dagens hästföredrag. Linda af Geijersstam har publicerat ett referat i Svenska Vallbrev 2017:7 som också ligger på hemsidan www.svenskavall.se.

Inno4Grass-projektet väver samman lantbruk och forskning

Svenska Vallföreningen är part i projektet Inno4Grass där åtta länder deltar. **Nilla Nilsdotter-Linde**, som jobbar för SLU i projektet berättade om arbetet så här långt. Tjugo svenska lantbrukare är intervjuade och nu ska arbetet gå vidare med fördjupade studier, möten och satsningar på utbildning, utbyten och forskningsprogram, www.inno4grass.eu/sv.

Nicolaus brinner för vallodling

Nicolaus Cederblad, nötköttsproducent och maskinentreprenör har 300 ha åker varav 100 vall samt 450 djur. Eftersom han har tjuruppfödning är foderkraven höga, 170 g råprotein och 11,5 MJ. Han vill också ha ett ganska torrt foder. ”I mjölkproduktion går det alltid att trola fram annat foder utöver vall men inte här”. Nicolaus har testat 100 % vallfoder.

Slaktåldern blev högre men det fungerade. Nu är han dock tillbaka till grovfoder och spannmål.

Vallblandningen består av 45 % timotej Lischka, 25 % rörsvingelhybrid Hykor, 10 % rödklöver, 5 % vitklöver och 15 % blålusern. Hykor avkastar bra vilket märktes när en annan rörsvingel provades ett år. ”Hykor och lusern ska alltid finnas med”. Lusernen har gått bättre och bättre. På Vikbolandet där Nicolaus bor är pH inte naturligt högt, så kalkning kan behövas. Han har testat ren baljväxter som proteinvall. Det fungerade men skörd var 4:e vecka blev för jobbigt. Proteinmängden blev bra och det verkade som att även protein-kvaliten var bra. Även rörflen odlas och används som kalvhö. En finess är att vildsvinen inte verkar gilla rörflen.

Vid skörden gäller det att vara på tå. Regnstatistik är väldigt intressant. Vallskörden slås efter datum och väder, man behöver ”hetsa igång” för att hinna med 600 ha. ”Det regnar alltid sista dagarna i maj” och det måste man parera. Man måste ha maskinkapacitet eller köpa in den. Nicolaus har två 9 m slätterkrossar och en 12 m strängare. Genom att köra en kombination av bredspritt och sträng kan man få en bra avverkning med 18 m gräs till hacken. Gödning efter skörd körs efter sjudagarsregeln, dvs. den måste ut inom sju dagar, och det ska vara kalksalpeter. Hålla tempot mellan skördarna är också viktigt. Efter fem-sex veckor ska nästa skörd tas när det är väder. En tidig förstaskörd ger en bättre start på återväxten med mycket baljväxter. Tredjeskörden tas efter ytterligare 4–4,5 veckor och sedan kan det bli en fjärde skörd.

Ensileringen fungerar bra utan varmgång trots högt tempo vid inläggning, inget tillsatsmedel och hög ts-halt. Packningen görs omsorgsfullt och att lägga tid på täckningen är viktigt; ”kör med kantplast, tunn folie, ett lager plast till och så däcksidor och sandkorvar, då blir det inget dåligt i kanterna”.

Det är kul att prata vall, tycker Nicolaus. Han läser Svenska vallbrev och provar gärna andras idéer. Hans huvudtips blev följande: Ut tidigt – 22/5, Gödsla direkt – förutsättning för nästa skörd i tid, Täta skördar, Stor maskinkapacitet – samverkan samt Odlas och sälj kvalitetsprotein.

Engelskt rajgräs om hästen får välja

Betet är viktigt för hästen, men vad hästen föredrar att beta är knappt undersökt, menade **Margareta Bendroth**, hästrådgivare vid Hushållningssällskapet Sjuhärad. Rator är ett problem på hästbeten, hästarna vill inte beta närmare sin gödsel än en meter. När det är ont om mark, som ofta på hästgårdar, går det att öka produktionen med bättre betesskötsel, men det är tyvärr ont om hästvallblandningar på marknaden.

Hästbete behöver vara smakligt, ha bra näringsinnehåll samt tåla tramp och hård avbetning. På Råde testades olika arter och blandningar i betesförsök. Det var tydligt vad hästarna ville ha och det blev skarpa gränser mellan rutorna. Engelskt rajgräs och ängsgröe var mest eftertraktade. Minst betades hundäxing, rörsvingel och timotej. Hästarna gillade inte blålusern och kummin men de gillade käringtand och vitklöver. Foderlösta och örter gav mest utrymme för ogräs. Timotej tåldes avbetning oväntat bra. Smakligheten var från bäst till sämst: Engelskt rajgräs > Ängsgröe > Rörsvingel > Foderlösta > Ängssvingel > Gräs- och örtblandning > Timotej > Gräs och vitklöver > Ren gräsblandning.

Välj en betesblandning med timotej, engelskt rajgräs, rörsvingel (om möjligt av betestyp), rödsvingel, ängsgröe och vitklöver, menade Margareta. Den blir tramptålig, marktäckande och relativt smaklig. Slutrapporten finns på www.lantbruksforskning.se

4D4F – EU-projekt för teknik i mjölkproduktionen

Margareta Emanuelson, vicedekan med ansvar för samverkansfrågor inom husdjurs- och veterinärområdet på SLU, berättade om projektet 4D4F, Data Driven Dairy Decisions for Farmers, ett nätverk med fokus på sensorer i mjölkproduktionen (www.4d4f.eu). Det kan vara teknik för mätning på djuren, såsom kroppstemperatur, hullvärdering, pH + temperatur + aktivitet med hjälp av bolus, värmekamera för juverhälsa, samt satellit och drönare som kan användas i vall och bete.

Fruktsamhet, juverhälsa, hälsa, nutrition och datahantering ligger i topp av ämnen som man vill jobba med. Man tar fram guider på 4–5 sidor varav tio nu översatts till svenska. Det finns även listor med standardrutiner, korta artiklar samt översikter över utrustning av olika fabriker och vad de har för egenskaper. Det finns också videoklipp där svenska och utländska lantbrukare och rådgivare beskriver hur tekniken fungerar.

Vallinsådd – ny teknik och gammal sanning

Per Ståhl, Hushållningssällskapet, kombinerade gammal kunskap med nya tankar angående valletablering. Han sammanfattade enligt följande:

- Frölåda – fungerar bra men kan ge genomväxning av klöver på lätt jord.
- Ogräsharv – ger en bra vall men i försök tappade vallen mycket vid sen sådd.
- Billar – på våren i höstsäd fungerar det bra.

Insådd med breda radavstånd är en ny möjlighet. Det går bra att så mellan spannmålsraderna vid en senare ogräshackning. Maskinen Cameleon förevisades på mötet. Den kan hacka och bredsprida eller radså samtidigt. Att så i samma rad som spannmålen kan fungera med rödklöver och rajgräs. Huvudrekommendationen är dock att så vall och skyddsgröda samtidigt.

Årsmötesbeslut

Vid Svenska Vallföreningens årsmöte omvaldes Nilla Nilsson-Linde, Uppsala och Gunnar Liljebäck, Överkalix som ordinarie ledamöter samt Rolf Spörndly, Uppsala som suppleant på tre år. Hulda Wirsén, Kalix nyvaldes som suppleant på tre år efter Christer Larse-rud, Frösön. Befintliga revisorer omvaldes på ett år. Till valberedning omvaldes Sofia Kämpe, Karlsborg (sammanställande), Kjell Ivarsson, Stockholm, Thomas Karlberg, Söderköping och Marjo Lilja, Ljungbyholm. Lars Olsson, Eslöv hade avböjt omval.

Föreningen redovisade ett underskott för verksamhetsåret 2016/2017 på 27 253 kr med eget kapital på 478 570 kr vid en balansomslutning på 953 482 kr. Budgeten för innevarande verksamhetsår fastställdes med ett underskott på 42 500 kr förutsatt bl.a. att 85 % av befintliga samt 65 % av nyvärvade medlemmar förblir medlemmar även under nästa verksamhetsår. Årsmötet beslutade att behålla medlemsavgiften 400 kr/år varav 100 kr går till lokal-föreningen, såvida minst en aktivitet utöver aktivitet i samband med årsmötet redovisas, eller till lokal verksamhet i de län där vallförening inte finns.

Lokalföreningar

Svenska Vallföreningen har sammanlagt 16 lokalföreningar. Exempel på verksamheter initierade eller ordnade av lokalföreningarna är fält-, stall-, gårds- och betesmarksvandringar, maskindemonstrationer samt studieresor, bl.a. till Borgeby Fältdagar. Temadagar och tema- kvällar anordnas gällande t.ex. bete, stallgödsel, surgörning av flygödsel, markpackning, fasta körspår i vallen, kalkning, gödsling, bevattning, dränering, insåningsteknik, arter, sorter och fröblandningar, ogräs, vallprognoser, foderanalyser, majs, ensilering, höberedning, förluster, vallfoder till häst och får, ökad grovfoderandel i foderstaten, ekonomi, skador av vildsvin, rovdjursstängsel, Grovfoderverktyget, Borgeby Fältdagar, demonstration av vallförsök, energieffektiva vallfoderkedjor, rapporter från studieresor och EU-projekt. Samarbeten sker ofta i arrangemangen, t.ex. med rådgivningsföretag, maskinföretag, företag som marknadsför frö och andra insatsvaror, LRF, SLU, naturbruksgymnasier, Studieförbundet Vuxenskolan, Greppa näringen eller Länsstyrelsen. Vallföreningen medverkar ibland också på utställningar eller konferenser.

Då styrelsen funnit att lokalföreningar är nödvändiga, såväl för att öka medlemsantalet som för att få den aktivitet som medlemmarna kräver, verkar styrelsen för att ytterligare lokalföreningar bildas. Sedan några år arbetar Västsveriges Vallförening under andra former tillsammans med HS Väst i ett speciellt Vallgille.

Medlemmar

Antalet betalande medlemmar vid bokslutsdagen 180630 var 1 871 jämfört med 1 929 170630. Den 1 oktober 2018 hade föreningen 1 898 medlemmar som betalat årsavgift från 1 januari jämfört med 1 999 den 18 oktober 2017 (bil. 2). Detta innebär en minskning med 101 medlemmar. Under året har en gallring skett i medlemsregistret så att personer som inte betalat medlemsavgift den senaste två åren strukits.

Antalet medlemmar vid årsskiftet utgör grunden för utbetalningarna till respektive aktiv lokalförening. Medlemsvärningskampanjer för att hålla uppe medlemsantalet har uppdragits åt och genomförts av HIR Skåne i följande områden: Uppland, Östergötland, Tjustbygden, Halland, Sjuhäradsbygden, Skaraborg, Värmland och Jämtland. I bilagan redovisas antalet medlemmar i de olika lokalföreningarna, eller där sådana inte finns, antalet medlemmar i länet. Det är lämpligt att värva vart tredje år för att behålla antalet medlemmar. Styrelsen har verkat för ökat medlemsantal bl.a. genom aktiv spridning av värningsbroschyren samt tidskriften Svenska Vallbrev. Medlemmar har också värvats i samband med olika sammankomster, t.ex. på kurser och mässor.

Följande lokalföreningar uppvisade verksamhet som berättigar till 100 kr per medlem under kalenderåret 2017: Uppland, Östergötland, Skåne, Halland, Sjuhäradsbygden, Västsverige-HS tema Vall (avräknas vid kommande fakturering av medlemsavgift), Skaraborg, Värmland, Örebro och Västerbotten (bil. 3). I områden utan lokalföreningar kan aktiviteter i Vallföreningens intresse stödjas med bidrag. Ej utbetalda medel avsedda för lokalföreningarna skall användas dels för att initiera lokala aktiviteter, dels för att arbeta på riksplanet med information, lobbying m.m. Under verksamhetsåret har två ansökningar om aktivitetsbidrag inkommit vilka beviljades: Öland – stöd för Sommarmöte 2017, Uppland – stöd för Sommarmöte 2018.

Ekonomi

Angående föreningens ekonomi hänvisas till verksamhetsårets resultat- och balansräkning. Bokföring och medlemsregister har under verksamhetsåret skötts av Rådgivarna Sjuhärad, Länghem. Telefontjänsten Free Conference Call har använts för föreningens telefonmöten. I och med Svenska Vallföreningens deltagande i EU-projektet Inno4Grass där ersättning måste gå ut som lön har föreningen anmält sig som arbetsgivare och kan betala ersättningar som lön till jämförlig kostnad för föreningen.

Verksamheten

Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) har två stiftelser med anknytning till vallodling. I Stiftelsen Svenska Vallföreningens fonder representeras Svenska Vallföreningen av Lars Jakobsson med Göran Lindgren som adjungerad 2016–2018. I övrigt är LRF, KSLA och SLU representerade. I Stiftelsen Anders Elofsons fond representeras Svenska Vallföreningen av Lars Jakobsson och Göran Lindgren. I övrigt är Frö- och Oljeväxtodlarna, SLU, LRF samt KSLA representerade. Medel kan sökas i februari. Avkastningen disponeras för främjande av fondernas syften i frågor om odling, utfodring, ekonomi eller teknik avseende betes-, vall- och fröodlingssektorn. Stöd ges dels till projekt ägnade att främja dessa områden, dels till resestipendier, främst för utrikes resor. Lars Jakobsson och Göran Lindgren rapporterar kontinuerligt till styrelsen om KSLA:s beslut.

KSLA delar fr.o.m. 2012 ut en belöning, Anders Elofsons medalj, till framträdande företrädare för forskning och försök, upplysning och information samt praktisk verksamhet inom områdena betes- och vallfrågor samt fröodling av vallväxter. Detta år belönades forskningsledare Rolf Spörndly, Uppsala, för sina betydande insatser i kunskapsutvecklingen gällande foder och utfodring, speciellt vallfodrets värdering, beredning och utnyttjande. Rolf har i hela sitt yrkesliv varit en länk mellan forskning och praktik när det gäller foder och utfodring, främst till nötkreatur. Särskilt har han intresserat sig för vallfoder gällande värdering, beredning och utnyttjande, t.ex. genom att utveckla metoder för att kontrollera näringsförluster vid ensilering och att öka fodereffektiviteten. Vidare har han engagerat sig mycket i lantbrukarnas möjligheter att öka sin lönsamhet genom att förbättra foderutnyttjandet. Rolf Spörndly har i många år varit verksam vid Institutionen för husdjurens utfodring och vård, SLU. Han har tidigare även varit anställd på Svenska Husdjur där han arbetade med att utveckla rådgivningen till mjölkföretagare. Han är en oerhört uppskattad lärare på SLU, och en flitigt anlita föredragshållare för lantbrukare och rådgivare. Rolf utmärks av en stor pedagogisk förmåga kryddad med humor och han har ett stort intresse för utbildning. Hans roll och engagemang i kunskapsutvecklingen är betydande och otaliga är de kollegor, studenter och åhörare som blivit betydligt klokare efter att de har hört och diskuterat med Rolf Spörndly.

Medlemmar ur styrelsen har under 2017 medverkat vid olika lokalföreningsarrangemang; Nilla Nilsson-Linde – Välj vallfrö efter produktion och förhållanden. Information om EU-projektet Inno4Grass. Rolf Spörndly – Bästa möjliga foderkvalitet i plansilo och rundbal. Förlustmätningar på gårdar i plan-, torn, slangsilor samt rundbal, mantelfilm på rundbalar, flyttning av rundbalar och korthackat eller långsträigt ensilage – vad säger korna?

Anna Carlsson har varit Svenska Vallföreningens representant i Jordbruksverkets referensgrupp för ekologiskt vallfrö.

Anna Carlsson och Per Rudengren har ingått i ett forskningsprojekt om bete lett av Christel Cederberg, Chalmers tekniska Högskola.

Svenska Vallföreningen har skrivit yttrande gällande ekologiskt vallfrö 2018 (bil. 4). Minimikraven ekovallfrö beslutades av Jordbruksverket 171221 till: 100 % av rörsvingel, 80 % av timotej och engelskt rajgräs samt 60 % av ängssvingel, rödklöver och vitklöver. Vidare har remissyttrande skrivits gällande tillförsel av animaliska biprodukter såsom slaktavfall och rötningsrester från biogasproduktion som växtnäring i ekologisk odling (bil. 5).

Per Rudengren har under verksamhetsåret deltagit på ett möte med branschrådet LRF:s Växtodlingsråd, 171114. Rådet har en liknande funktion som Tillväxt Växtodling tidigare hade som diskussionsforum. Bl.a. har växtskydd, kommande CAP, LRF:s handlingsplan för växtodling och Lantmännens ekostrategi diskuterats.

Anna Carlsson och Nilla Nilsson-Linde har medverkat i en workshop om vallväxtförädling 180508 arrangerad av SLU Grogrund, ett kunskapscentrum för växtförädling inrättat som en del i livsmedelsstrategin och samverkansprogrammet för cirkulär ekonomi. Nilla Nilsson-Linde medverkade 180307 även i en workshop om proteingrödor och Lars Ericson representerar Länsstyrelsen i plattformens styrgrupp.

Svenska Vallföreningens medlemmar har informerats om Den nya dataskyddsförordningen (GDPR) som ersatt personuppgiftslagen, PUL via en notis i Svenska Vallbrev 2018:4.

Linda af Geijersstam har ordnat en specifik e-postadress som kan användas för kommunikation om sommarmötet; vallforeningenssommarmote@gmail.com.

Föreningens sommarmöte 2017 har rapporterats i media i Tidningen Husdjur; Vatten i fokus på sommarmöte och Konsumenten vill veta hur vi producerar maten (bil. 6) och i Svenska Vallbrev 2017:5.

Beteskalendern

På en studieresa i samband med att Svenska Vallföreningens styrelse deltog i EGF 2007 i Gent, Belgien, uppkom idén att anpassa ett planerings- och utvärderingshjälpmedel för betesdrift som används av bl.a. belgiska lantbrukare till svenska förhållanden. Beteskalendern är en fältjournal där olika insatser och skötselåtgärder antecknas på ett överskådligt sätt. Anna Carlsson har tillsammans med Maria Wahlquist och Margareta Dahlberg utarbetat en svensk version med hjälp av finansiering från KSLA. Information om Beteskalendern finns på föreningens hemsida där man också kan beställa till självkostnadspris, www.svenskavall.se. Information om Beteskalendern har gått ut via Svenska Vallbrev och verktyget har även uppmärksammats vid olika utbildningar.

Borgeby Fältdagar

Svenska Vallföreningen medverkade den 27–28 juni 2018 för tionde gången på Borgeby Fältdagar, som i år besöktes av 20 100 personer och där det var 445 utställare på plats. Mässan hade totalt något färre besökare än tidigare år men antalet besök i Svenska Vallföreningens monter var större. Monterns placering är bra intill vallparceller. Maria Wahlquist höll i planering samt monterns uppbyggnad och nedtagning. Per Wahlquist, Linda af

Geijersstam, Nilla Nilsson-Linde samt Inno4Grass-bönderna Anna Carlsson, Martin Johansson, Thomas Bengtsson och Börje Persson arbetade i montern, som delades med Lantmännen. Fokus låg på att sprida information om Inno4Grass-projektet där fyra vallantbrukare berättade om och diskuterade sina innovationer i anslutning till firmornas demonstrationer av vallfröblandningar (bil. 7). Porträtt från alla 20 gårdarna som intervjuats i Sverige hängde runtom i tältet. Vallbrev delades ut, och tröjor samt Beteskalendern såldes.

Sommarmötet

Svenska Vallföreningens sommarmöte hölls på Öland utifrån Stora Frögården söder om Färjestaden den 27–28 juli 2017 och samlade ca 50 deltagare. Programmet hade planerats av **Linda af Geijersstam**, växtodlingsrådgivare vid Hushållningssällskapet i Kalmar, som tillsammans med **Jan-Erik Larsson**, Torslunda gård AB, guidade i bussen. Sponsring erhöles från Hushållningssällskapet Kalmar, Lantmännen, Scandinavian Seed, Swedish Agro och Växa. Ett utförligare referat från sommarmötet har publicerats i Svenska Vallbrev 2017:5.

Första studiebesöket var på Ottenby kungsgård där **Andreas Wiström** berättade om företaget som förutom driften av Ottenby omfattar ytterligare två gårdar. Ottenby ägs av Statens fastighetsverk och har tidigare gått i arrende till adelsmän inom krigsmakten. Totalt omfattar företaget 500 mjölkkor, 200 dikor, 370 modersuggor med smågrisproduktion och 400 tackor. Arealen som brukas är 970 ha åker och 1 000 ha bete. På Ottenby sambetas stora arealer av får och nöt med kronans hjortar. Schäferiängarna, Nordeuropas största sammanhängande betesmark med ca 250 ha har troligtvis betats sedan 1000-talet.

Resan fortsatte utmed den östra sidan av ön till bröderna **Mattias och Christer Wahlström** i Skärlöv. Gården omfattar 180 ha åker varav ca 75 ha vall och 30 ha majs samt därtill 200 ha betesmark på strandängar och alvar. Det odlas också bruna bönor och lök. Gården har 450 nötkreatur varav 140 mjölkkor. Under 2015 anlades en bevattningsanläggning. Dammen som är ca 2,8 ha stor och rymmer 125 000 m³ ligger vid Östersjöns strand och samlar upp ytvatten under de nederbördsrika årstiderna. Med en stamledning på 5,5 km och 30 hydranter kan 130 ha bevattnas. Två kanoner och en ramp används. Med denna investering kunde 35 ha slättervall frigöras till andra grödor och vallavkastningen ökade med hela 300 %!

Resan fortsatte norrut till **Anders och Karin Eklövs** gård Ekelunda ca en mil söder om Gårdby. Vid en fikapaus vid framfartsvägen till gården fick vi en inblick i vad som händer när alvaret inte betas. Ekelunda omfattar bl.a. 535 ha betesmark varav 420 ha alvarbete. Gården är certifierad via Svenskt Sigill och är en av de största leverantörerna av ICA Selection Naturbeteskött.

På vägen tillbaka gjorde vi ett stopp på Torslunda Gård där dagens guide **Jan-Erik Larsson** driver ett lantbruk med köttproduktion och växtodling. Jan-Erik är också en drivande kraft i Föreningen Ölandshästen. Ölandshästen betraktas idag som en utdöd ponnyras. Den sista hästen i den ursprungliga rasen dog 1925 just på Torslunda gård. Jan-Erik har varit med och fört in hästen igen från Estland. Rasens officiella namn är estnisk buskponny. På Torslunda finns idag 25 hästar.

Andra dagens bussresa gick norrut på den östra sidan. Första besöket var på Österbo gård i Dödevi, strax söder om Böda hos **Hanna Karlsson** med familj och föräldrar. Delar av arealen bevattnas. Torktåliga vallfröblandningar med lusern, rörsvingel och hundäxing används. Vallarna ligger fyra år med 1–4 skördar/år. Alla maskintjänster lejs in. Stuguthyrning sker i företaget. Hanna har försäljning av mjölk på gården och vid ICA Böda. Hon driver även Bondbönsans blogg som gett henne utmärkelsen Årets Ölänning.

Hos **Åke Johansson**, Lilla Hult finns 300 mjölkkor och ett 30-tal tackor med 250 ha helt inriktade på grovfoderproduktion med 60 ha majs; 1–2 år majs följs av vallinsådd och 3–4 åriga vallar. Gården har produktionsbete på åkermark vilket inte är så vanligt på Öland. 100 ha naturbetesmark betas i Mittlandsskogen. Slåttervallen är en egen blandning med 45 % lusern samt rajsvingel/engelskt rajgräs. Sådden görs oftast på morgonen för att ta vara på fukten. På Lilla Hult såg vi också ett system för att reducera vattenbristen. Åke dämde upp diken så att ”vårflodens” vatten kunde tas till vara på ett bra sätt och komma grödorna till godo. Åke har också börjat med fasta körspår.

Sista besöket gjordes på **Torslunda** där Hushållningssällskapets bedriver fältförsöksverksamhet, trädgårdsutbildning, livsmedelsutveckling m.m. Försökspatrullen har fyra anställda och sköter ca 50 fältförsök årligen, bl.a. regionala vallsortförsök i timotej, engelskt rajgräs och rödklöver samt demonstrationsodlingar rörande vallsorter och vallfröblandningar.

Finansiering och prioritering av vallförsök

Föreningen har under året fortsatt att verka för en större förståelse för vallens ekonomiska betydelse för animalieproduktionen och behovet av resurser för forskning och utveckling. Ämnesområdet vall- och grovfoder i Fältforsk (kontaktorgan mellan SLU och externa intressenter gällande fältforskning inom jordbruksområdet) anordnade under året två öppna möten i Linköping: 171121 och 180320 där Anna Carlsson och Maria Wahlquist deltog från Vallföreningen. Därutöver deltog Linda af Geijersstam från Hushållningssällskapet. En undergrupp bestående av Anna Carlsson, Per-Anders Andersson, Gunnar Danielsson och Ola Hallin med fokus på bete bildades på det senare mötet.

Svenska Vallföreningen har bevakat finansieringen av den tillämpade vallforskningen. Anna Carlsson ingick fr.o.m. hösten 2014 t.o.m. 2017 på enskilt mandat i Stiftelsen Lantbruksforskning (SLF:s) branschgrupp för livsmedel – vegetabilier (steg 1 i urvalsprocessen). Lars Ericson ingår på enskilt mandat i SLF:s branschgrupp för livsmedel – animalier och i branschrådet för de nationella försöken. Detta råd ansvarar för att bedöma framtida behov, beredning och uppföljning av fältförsöksprogrammet. Branschrådets förslag utgör underlag för stiftelsens beslut. Information om alla SLF:s projekt finns i Projektbanken, www.lantbruksforskning.se.

Vallmästaren

Tidningarna Husdjur och Nötkött tillsammans med Svenska Vallföreningen, Gård & Djurhälsan, Sveriges lantbruksuniversitet och Växa Sverige har genomfört en vallensilagetävling vid namn Vem blir årets vallmästare 2018? Det var 16:e gången som titeln Årets Vallmästare delades ut. I tävlingen efterlyses vallodlare som lyckats med att hålla en jämn och hög vallfoderkvalitet under flera år kombinerat med en lönsam mjölk- eller köttproduktion

och ett intresse för vallodling. Svenska Vallföreningen representeras av Anna Carlsson medan Nilla Nilsson-Linde och Rolf Spörndly representerar SLU i juryn.

Årets Vallmästare 2018 Per och Tore Larsson, far och son från Tibro fick ta emot priset vid Växadagarna i Jönköping med följande motivering: ”Ekonomi i vallodlingen är tydligt i fokus hos Årets Vallmästare på Kårtoorp Lantbruk. Strategin är till synes enkel: ett så bra grovfoder som möjligt för att optimera foderkostnaden per kilo mjölk. Där är uppföljningen viktig, dels för att utvärdera växtodlingen, dels för planering av utfodringen. Målet är en stor volym grovfoder med jämn och hög kvalitet, vilket man lyckats med under många år. Detta lägger grunden för en hållbar och ekonomiskt framgångsrik ekologisk mjölkproduktion.”

Inno4Grass

Inom EU:s nya ramprogram för forskning och innovation, Horizon 2020, är brobyggandet mellan forskning och praktik ett genomgående tema. Sedan januari 2017 deltar Sverige i det tematiska nätverket Inno4Grass (Shared Innovation Space for Sustainable Productivity of Grasslands in Europe) inom utlysningen H2020-RUR-2016-2017, Rural Renaissance – Fostering innovation and business opportunities (CSA, Coordination and support action). Projektet beviljades sommaren 2016 med utmärkt betyg i utvärderingen och pågår t.o.m. december 2019. Det har 20 parter från åtta länder (Tyskland, Frankrike, Belgien, Nederländerna, Irland, Sverige, Polen och Italien) under ledning av Tyskland med en total budget på drygt 19,5 miljoner SEK. Från Sverige deltar två parter, SLU och Svenska Vallföreningen, vars budgetar landar på 962 900 respektive 695 900 SEK.

För vallföreningens del innebär detta bl.a. möjligheter att bygga nätverk nationellt och internationellt, ta del av och förmedla goda idéer inom vallens produktion och utnyttjande, brobyggande mellan forskning och praktik, tillgång till andra länders rådgivning, få mycket gjort som inte annars skulle bli gjort, uppgraderad hemsida, internationella utbyten etc. Rent administrativt innebär projektet bl.a. anställning av viss för ändamålet lämpad personal samt experthjälp från bl.a. SLU:s Grant Office.

Anna Carlsson och Nilla Nilsson-Linde har under verksamhetsåret deltagit i projektmöten i Leeuwarden, Nederländerna och Sassari, Italien. Linda af Geijerstam och Margareta Dahlberg har varit anställda av föreningen för att intervjua 20 innovativa vallbönder och Lars Jakobsson har haft huvudansvar för den ekonomiska redovisningen. Arbetet inleddes med en workshop i Alvesta i juni 2017.

Svenska Vallföreningen har i samarbete med SLU producerat faktablad på svenska och engelska om de 20 innovativa vallbönderna. Faktabladen nås via projekthemsidan www.inno4grass.eu där ytterligare 150 presentationer finns från de andra länderna i projektet. Många av lantbrukarna har redan medverkat i något av de 13 möten mellan praktik och forskning som ska avverkas under projekttiden och andra kommer att göra det framöver (bil. 8). Exempelvis har en betesgrupp bestående av lantbrukare och rådgivare mötts fyra gånger i Halland under ledning av Anna och Anders Carlsson, Skogsgård och en betesdag har arrangerats tillsammans med bl.a. Växa Sverige och ett annat EU-projekt, EuroDairy, hos Martin Johansson i Köinge (bil. 9). En enkät har skickats ut till medlemmar i Svenska Vallföreningen gällande ”Drivers for innovation and barriers to innovation in grasslands” vilken genererade 112 svar. Svenska Vallföreningen har varit ansvarig för denna del i pro-

jektet. En valldatabas håller på att byggas upp, *Encyclopedia pratensis* och projektet har kommunicerats på svenska via nämnda hemsida, en flyer (bil. 10) och ett pressmeddelande (bil. 11).

EGF

Svenska Vallföreningen är medlem i European Grassland Federation, EGF, www.europeangrassland.org, vars uppgift är att skapa kontakt mellan de europeiska vallorganisationerna. EGF skall också ordna konferenser och symposier för att förbättra utbytet av vetenskaplig kunskap på vallområdet. Information om EGF:s konferenser och symposier sker fortlöpande till styrelsen samt via Svenska Vallbrev till alla medlemmar.

Uppdraget att representera norra Europa i det verkställande utskottet för EGF växlar mellan de nordiska länderna och Sverige efterträder närmast Finland. Nilla Nilsson-Linde är vald för perioden 2016–2020 att representera norra Europa och deltog i styrelsemötet på EGF 2018, som anordnades i Cork på Irland, 17–21 juni. Anna Carlsson deltog också på EGF-mötet, totalt deltog 13 personer från Sverige. De närmaste åren kommer EGF-mötena att arrangeras av Schweiz (190624–27 i Zürich) och Finland (prel. 200622–26 i Helsingfors).

BGS

Svenska Vallföreningen är medlem i British Grassland Society, BGS. Den brittiska vallföreningen ger ut tidskrifterna Grass and Forage Science och Grass Farmer, samt tillhandahåller en omfattande publikationsservice även i övrigt. Konferenser, sommar- och vintermöten inom grovfoderområdet anordnas årligen. Svenska Vallföreningens sekreterare har förmedlat information om kommande aktiviteter till styrelsen. Information samt slutsatser av intresse för svensk vallodling publiceras i Svenska Vallbrev. Föreningen har en väl utvecklad hemsida, <http://www.britishgrassland.com/>.

Svenska Vallbrev

Redaktionsgruppen har bestått av Gun Bernes, Umeå, Irène Persson, Örebro samt Nilla Nilsson-Linde. Två åttasidiga, ett sexsidigt, tre fyrsidiga och ett tvåsidigt nummer av Svenska Vallbrev har utarbetats. Scandinavian Seed har annonserat i alla sju numren samt Vallberga Lantmän och Olssons Frö i tre nummer 2017. Vallbreven utkommer som moms-befriad posttidning med sekreteraren som ansvarig utgivare och de trycks på LH Tryck, Ulricehamn. Aktuella resultat från forskning och praktik redovisas och information om kommande eller genomförda aktiviteter förmedlas. De rikstäckande vallbreven kompletteras med lokala vallbrev i vissa områden.

Hemsida

Svenska Vallföreningens hemsida har adressen www.svenskavall.se. Den innehåller värvningsbroschyrens innehåll, adresslista till lokalföreningar, kontaktpersoner och riksstyrelse, förteckning över rubrikerna i vallbrev, vallbrev äldre än ett år för ett antal år tillbaka, länk till kassören för medlemskap samt information om aktuella händelser nationellt och internationellt, t.ex. årsmöte, sommarmöte, lokala möten, vallmästartävling, Vallkonferens, EGF etc. Vidare finns information om när, var och hur man kan söka medel i vallodlingens intresse samt olika typer av remissyttranden från föreningen. Ett artikelarkiv finns med t.ex.

rapporten från Vallseminariet om baljväxter 2001, om styrelsens studieresor till Storbritannien 2003, Belgien 2007, Österrike 2011 och om Vallfröseminariet 2004, Vallkonferens 2014 och Vallkonferens 2017. Under 2018 har artiklar om torkan och dess konsekvenser publicerats med länkar till andra websidor, en enkät har lagts ut inom projektet Inno4Grass och information har getts om ett nytt nummer av Sortval för vallväxter.

Tvååker den 8 november 2018

Anna Carlsson
Ordf.

Nilla Nilsson-Linde
Skr.

Per Rudengren
Vice ordf.

Lars Jakobsson
Kassör

Lars Ericson

Gunnar Liljebäck

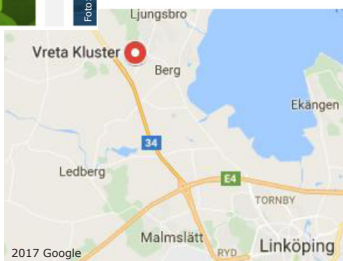
Maria Wahlquist

Välkommen
till

Årsmötesseminarium och årsmöte i Svenska Vallföreningen

Vreta Kluster

Tisdagen den 28 november 2017

Innovativ grovfoderodling
och ny teknik

Plats: Vreta Kluster, utanför Linköping
www.vretakluster.se

Hitta hit: På E4 som passerar Linköping tag av till väg 34 norrut och följ skyltarna mot Motala. Vid korsning Trafikplats Ljungsbro, sväng höger mot Ljungsbro.

Ta 3:e avfarten i rondellen. Efter 100 m sväng vänster mot Vreta Kluster. Ta 1:a vänster i korsningen och fortsätt rakt fram mot Vreta Kluster.

Kostnad: 350 kr för hela dagen inklusive förtäring.

Anmälan: **Senast 20 november** till Maria Wahlquist, tel: 076-771 42 44, e-post: vallquist@gmail.com Uppge namn, mobilnummer samt fakturaadress (vi fakturerar kostnaden).

Information: Anna Carlsson, Svenska Vallföreningen, tel: 070-970 12 06, e-post: carlsson@skogsgard.se

Reseersättning: Svenska Vallföreningen står för resekostnaderna (billigaste färdstätt) för två styrelserepresentanter från lokalföreningarna (eller kontaktperson där förening saknas).

Svenska Vallföreningen
i samarbete med
Östergötlands Vallförening
<http://www.svenskavall.se/>

Program

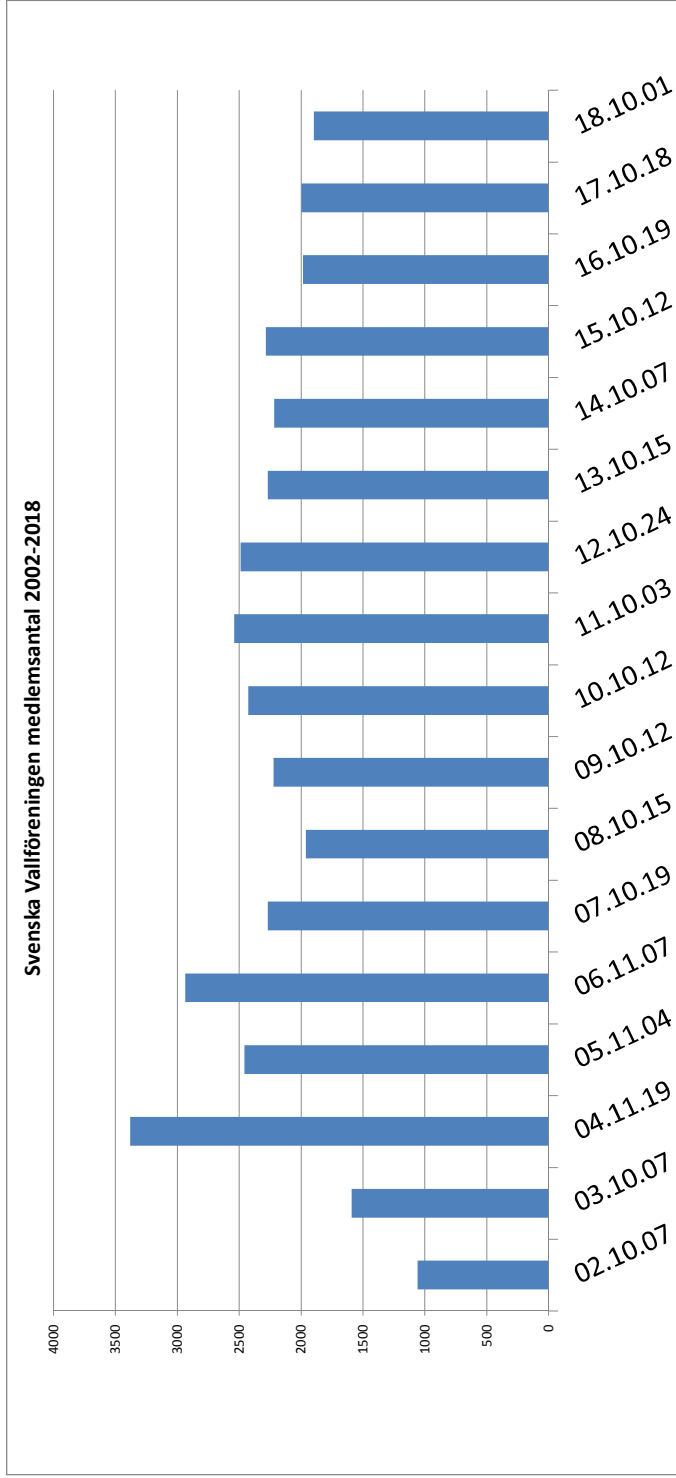
- 09.30 Samling och kaffe
- 10.00 Välkommen hälsar *Anna Carlsson, ordförande*
Presentation av EU-projektet Inno4Grass,
*Nilla Nilsson-Linde, SLU, Inst. för växtproduktions-
ekologi*
- 10.20 Vallproduktion med nya grepp,
*Nicolaus Cederblad, lantbrukare med nötköttsproduk-
tion*
Margareta Dahlberg, rådgivare, MD Lantbruksråd
- 11.20 Bete om hästen får välja – smaklighet och produktion
Margareta Bendroth, Hushållningsällskapet Sjuhärad
- 12.00 Lunch
- 12.50 4D4F – presentation av ett EU-projekt om sensorer
i produktion och nyttjande av grovfoder
*Margareta Emanuelson, SLU, Fakulteten för veterinär-
medicin och husdjursvetenskap*
- 13.20 Teknik och tidpunkt för vallinsådd
Per Ståhl, Hushållningsällskapet, Östergötland
- 14.00 Visning av såmaskinen Cameleon, *Gothia redskap AB*
- 14.30 Kaffe
- 14.45 Årsmöte – Svenska Vallföreningen
- 15.25 Avslutning

ANTAL BETALANDE MEDLEMMAR I SVENSKA VALLFÖRENINGEN

Värnat

Lokala vd. eller län	Bet.02. 02.10.07	Bet.03. 03.10.07	Bet.04. 04.11.19	Bet.05. 05.11.04	Bet.06. 06.1.07	Bet.07. 07.10.19	Bet.08. 08.10.15	Bet.09. 09.10.12	Bet.10. 10.10.12	Bet.11. 11.10.03	Bet.12. 12.10.24	Bet.13. 13.10.15	Bet.14. 14.10.07	Bet.15. 15.10.12	Bet.16. 16.10.19	Bet.17. 17.10.18	Bet.18. 18.10.01
Skåne	127	118	780	464	371	325	281	244	218	470	306	262	327	262	241	284	247
Uppland	104	95	260	179	167	146	140	124	232	169	256	211	190	205	188	171	172
Skaraborg	77	204	307	187	161	141	128	151	185	151	184	152	135	179	152	146	139
Halland	104	280	211	178	164	151	133	207	161	141	180	152	139	162	138	128	155
Ostergötland	52	207	273	174	149	132	115	177	140	116	156	138	120	154	131	94	138
Värmland	59	66	191	129	113	95	89	151	106	91	154	127	106	134	116	109	101
Själlarad	78	70	213	151	131	120	109	156	136	119	142	126	107	130	114	107	104
Jönköping	37	32	243	153	116	96	86	71	307	174	126	141	117	96	94	133	109
Västervinge	64	191	133	110	104	93	122	114	76	107	100	95	104	68	65	61	55
Västerbotten	7	7	7	4	137	91	79	73	70	60	98	85	65	108	88	78	74
Orebro	49	42	133	96	85	73	65	156	103	78	97	85	77	96	80	66	65
Gotland	16	16	12	156	74	63	51	41	38	134	85	70	148	91	77	80	70
Sörmland	34	32	31	91	60	48	42	36	32	103	82	66	104	80	65	61	69
Gävleborg	51	41	38	31	166	104	75	59	48	137	79	74	74	93	70	61	52
Dalarna	45	39	34	29	158	101	79	64	55	124	69	84	74	72	59	63	57
Jämtland	31	32	30	26	120	83	66	52	42	73	64	51	66	53	49	48	45
Västmanland	36	32	121	81	63	54	47	41	36	35	57	48	37	62	49	42	38
Västernorrland	11	7	7	5	135	75	48	38	31	23	54	47	33	51	44	33	26
Södra Kalmar	7	8	206	111	77	55	45	37	104	68	44	87	63	56	50	78	65
Tjustbygd	32	37	116	75	57	51	44	36	74	50	43	34	30	24	22	29	24
Norrbottn	23	22	20	17	60	36	27	24	25	23	42	37	34	49	35	25	20
Kronoberg	10	10	9	8	156	85	62	43	97	48	39	58	40	32	30	54	42
Blekinge	7	6	6	5	114	53	31	29	111	49	33	40	29	28	29	48	31
RIKET	1061	1594	3381	2460	2938	2271	1964	2224	2427	2543	2490	2270	2219	2285	1986	1999	1898

Bet.13. 13.06.30	Bet.14. 14.06.30	Bet.15. 15.06.30	Bet.16. 16.06.30	Bet.17. 17.06.30	Bet.18. 18.06.30
262	324	260	247	280	240
209	184	196	197	167	169
149	133	173	158	144	139
151	138	161	139	124	151
137	119	142	151	87	137
126	106	134	118	107	101
126	107	128	117	105	103
139	117	91	92	129	109
100	112	64	74	67	55
83	65	107	93	75	74
84	74	96	81	65	65
70	146	92	76	74	69
66	102	81	65	46	68
64	74	83	89	60	51
60	74	72	59	51	57
50	63	53	49	43	43
47	37	61	50	41	38
47	33	29	66	33	26
86	63	57	47	76	64
34	30	21	26	29	23
37	34	29	56	25	20
57	40	32	30	54	39
38	29	28	28	28	47
2222	2204	2190	2108	1929	1871

<i>Lokalförening</i>	<i>Aktiviteter</i>	<i>Kommentarer</i>
Uppland	<ul style="list-style-type: none"> • Årsmöte 170328, SLU, Uppsala; Anne-Maj Gustavsson; Optimal skördetidpunkt för vallen i ett förändrat klimat. • Vallkväll 170404; Magnus Halling, SLU och Line Strand, Hushållningssällskapet / HS Konsult, Uppsala; Att anlägga vall till hästar. Vilka vallgräs och andra örter samt fröblandningar föredrar hästar? Kvalitet som t.ex. sockerinnehåll i olika arter och hur det kan minskas. • Fältvandring 170709 hos Mats och Börje Ekström, MB Mjök i Kårsta. Surgörning av flytgödsel. Maskindemonstration med flytgödselspridare utrustad med Syre-N. • Vallkväll 171023; Ola Hallin, Hushållningssällskapet Sjuhärad; Vilka mängder av olika gräsarter och baljväxter skördas under vallens liggtid? Ängssvingel kontra rörsvingel, sortskillnader inom gräsart, effekt av ökad utsädesmängd av rödklöver. 	
Södermanland	<ul style="list-style-type: none"> • ----- 	-----
Östergötland	<ul style="list-style-type: none"> • Årsmöte i maj hos familjen Carlsson, Styvinge gård. Fältvandring; vall, spannmålsgrödor samt nysådd majs. Stallvandring; GEA-robot nyinstallerad i befintlig lösdrift. 	60 personer. Grillade hamburgare. Samarrangemang med HS och Växa Sverige.
Tjustbygden	<ul style="list-style-type: none"> • ----- 	-----
Skåne	<ul style="list-style-type: none"> • Årsmöte 170227 efter gårdsbesök hos Ann och Tomas Persson, Tolånga 17, Sjöbo. Line Strand, Hushållningssällskapet / HS Konsult AB, Uppsala och Östersjöprojektet Baltic Slurry; Förurning av stallgödsel. Mer kväve till vallen – vilken nytta kan försurad gödsel göra? Hans Alvemar, SOYL; Fasta körspår i vallen - CTF. Hur mycket kan markpackning och skördepåverkan minimeras med fasta körspår? Design av maskinsystem, gårdsexempel med varierade förutsättningar. 	Ca 30 medlemmar däribland flera nyvärvade. Intressant diskussion med många egna erfarenheter. Kalops på egenproducerad råvara serverades.

Skåne (forts.)	<ul style="list-style-type: none"> • Utskick med Möt Svenska vallföreningen på Borgeby fältdagar. Skånska Vallföreningen medverkade i Svenska Vallföreningens tält på Borgeby Fältdagar 170628–29. Det fanns mycket att se vid Valltorget: båda dagarna gavs guidning av HIR och fröfirmorna bland demoodlingar; hur etablerar man bäst en vall, jämförande metoder bredvid varandra. Betestillväxt visades vid demonstrationsrutorna för ekologisk odling, i betestuvor från Skogsgård demonstrerades betets tillväxt och lämplig tidpunkt för betessläpp samt avslutning på betning diskuterades. • Majsdag 170907 i Önnestad. Firmarepresentanter; intressanta sorter, Eurofins; tolkning av majsanalyser, BASF; nitrifikationshämmare för flytgödsel, SLU; ny majsforskning, Hans Thorell; erfarenheter av majsodling på 1970-talet. 	<p>Vallföreningen delade tält med Olssons Frö och Lantmännen, en naturlig samlingsplats för alla vallodlare. Vädret blev en blåsig utmaning.</p> <p>Samarrangemang med Hushållningssällskapet i Skåne, Partnerskap Alnarp och Skånese-min. Lunch i fält från Degeberga Slakteriprodukter.</p>
Sjuhäradsbygden	<ul style="list-style-type: none"> • Gårdsbesök på Körningsgårde Gård AB, Uddebo där nytt stall byggts för 84 dikor och 110 tjurar. Seminarium och årsmöte 170322 på Byakrogen, Ambjörnarp. Kristina Holmström, Hushållningssällskapet Sjuhärad; Dikor och lönsamhet. • Fältvandring 170517 hos Jimmy Jonsson, Karstorp, Vik gård, Öxnevalla. Höstvetete, höstraps, höstkorn och åkerböna. • Vallfältvandring 170518 hos Bröderna Sandberg, Tångabo, Varnum. Vallar, vår-säd och höstsäd. Ladugårdsvandring. 	<p>20 deltagare.</p> <p>10 deltagare. Samverkan med Rådgivarna och LRF. Avslutning med korvgrillning.</p> <p>20 deltagare. Samverkan med Rådgivarna och LRF. Avslutning med korvgrillning.</p>
Skaraborg	<ul style="list-style-type: none"> • Årsmöte och vallseminarium 170308. Sara Almén, Krafft och Ulf Axelson, Hushållningssällskapet medverkade. • Vallfältvandring 170516, Torpet Brevik. • Valldemonstration 170524, Åkerholmen, Åsarp tillsammans med Gunnars Maskin JD. • Fältvandring 170703, Vadsbo Mjölke. • Stallgödseldag 170712, Stallbergs Lantbruk, Vara. • Installningsträff 171012. Scandinavian Seed och Lantmännen medverkade. 	<p>Ett 20-tal medlemmar deltog. Lyckad aktivitet.</p> <p>Ett 60-tal deltagare. Samarrangemang med LRF och Lantmännen. Lyckad aktivitet.</p> <p>Mycket få deltagare.</p> <p>Ett 15-tal deltagare. Lyckad aktivitet.</p> <p>Ca 20 deltagare. Lyckad aktivitet.</p>

Halland	<ul style="list-style-type: none"> • Årsmöte och seminarium 170125 i Granngårdens lokaler vid Vinbergsmotet. Kristina Nyemad, Lantmännen Lantbruk; Resultat från odlings- och utfodringsförsök på Nötcenter Viken där man särskilt hade tittat på rörsvinglar och jämfört dem med timotej. Magnus Karlsson; Lantmännen Lantbruk: aktuella vallfröblandningar. • Vallvandring 170511 hos Sven och Gun Karlsson, Salltorp. Linda Karlsson, Växa Sverige; Etablering och gödsling av vallar, resultat från de första vallprognosklippningarna våren 2017. 	<p>28 deltagare.</p> <p>47 deltagare. Samarbete med Växa Sverige. Det var kallt och alla frös...</p>
Västsverige – HS Väst Tema Vall	<ul style="list-style-type: none"> • Studieresa till Borgeby fältdagar. • Tema- och HIR-kväll 171206. Lars Wi-berg, Ölands bank; Mjölkföretagens framgångsfaktorer och lämpliga jämförelsemeter. Därefter presenterade vi nya försöksresultat, bl.a. kring svavelgödsling av vall och förluster i olika ensileringsmetoder. 	<p>En handfull vallföreningsmedlemmar åkte med men alltfler åker på egen hand.</p> <p>Julbord. 12 deltagare, trots krock med Arlas julbord i området. Mycket reflektioner och intressant med nya vinklingar och tankesätt för nyckeltal i mjölkproduktionen.</p>
Värmland	<ul style="list-style-type: none"> • Årsmöte och vallseminarium 170403 i Karlstad. Nilla Nilsson-Linde, SLU; Välj vallfrö efter produktion och förhållanden. Information om EU-projektet Inno4Grass. • Vår-kick off 170407, Ölme Prästgård; Maximera växtnäringsutnyttjandet i stallgödsel och biogödsel. Medverkan av Kjell Gustafsson, Agroväst, Anna Bjurés, Länsstyrelsen samt Daniel Hedeås och Ulrica Broström, Hushållningssällskapet. Gårdsbesök hos Mattias Vallhagen, Ölme Sjöstad. 	<p>Ca 20 deltagare</p> <p>Ca 30 deltagare. Samarrangemang mellan Hushållningssällskapet, Värmlands Vallförening och Greppa näringen.</p>
Örebro	<ul style="list-style-type: none"> • Föredrag och årsmöte 170329. Rolf Spörndly, SLU; Bästa möjliga foderkvalitet i plansilo och rundbal. Förlustmätningar på gårdar i plan-, torn, slangsilor samt rundbal, mantelfilm på rundbalar, flyttning av rundbalar och korthackat eller långstråigt ensilage – vad säger korna? Efter föredraget höll Örebro Vallförening årsmöte för verksamhetsåret 2016. 	<p>Ca 28 deltagare. Intressant och trevligt föredrag. Örebro Vallförening bjöd på fika och lunch.</p>

Örebro (forts.)	<ul style="list-style-type: none"> • Vallfältvandring 170712 på Aspa gård utanför Askersund. Martin Pettersson, Hushållningssällskapet Örebro; Årets vallskördar och dess näringsvärden. 	Ca 23 deltagare. Samarrangemang mellan Örebro Vallförening och Hushållningssällskapet. En intressant och trevlig fältvandring. Örebro Vallförening bjöd på grillad korv m.m.
Västmanland	<ul style="list-style-type: none"> • ----- 	-----
Dalarna	<ul style="list-style-type: none"> • ----- 	-----
Gävleborg	<ul style="list-style-type: none"> • ----- 	-----
Jämtland, Härjedalen	<ul style="list-style-type: none"> • ----- 	-----
Västerbotten	<ul style="list-style-type: none"> • Årsmöte 170307 i Lövånger kyrkstad. Kjell Holtenius, SLU; Ökad andel grovfoder i foderstaten, samt att som kraftfoder använda sådana produkter eller biprodukter som inte passar för human konsumtion. Jan-Erik Jonsson, Fodercentralen och Åke Strömberg, Lantmännen; årets vallutsäde. Norrmaskiner; nyheter när det gäller vallmaskiner inför säsongen. • Länsstyrelsen har, med vallföreningen som medarrangör, ordnat fältvandringar med inriktning på vall under veckorna 22 och 23. Fältvandringarna genomfördes med angivet antal deltagare hos Patrik Edström, Medle, Skellefteå (17), Morlunda gård, Överklinten, Robertsfors (16), Alfredssons lantbruk, Näsland, Bjurholm (21), samt hos Johan Berggren, Nolbyn, Lövånger (12) där även Stina Olofsson, Greppa näringen medverkade. 	<p>38 deltagare. En intressant presentation som också stimulerade till en bra diskussion bland deltagarna.</p> <p>Vallföreningen har bidragit med synpunkter på upplägget och i samband med fältvandringarna också berättat kort om sin verksamhet. I samband med fältvandringarna har Lantmännen och Fodercentralen bjudit på förtäring. Fältvandringarna genomfördes på kvällstid, med start klockan 19.00. Länsstyrelsens medverkan i fältvandringarna finansierades med medel från Greppa näringen.</p>
Norrbotten	<ul style="list-style-type: none"> • ----- 	-----

Anna Carlsson
Täckinge, Skogsgård 201
305 77 Getinge
0709-701206
carlsson@skogsgard.se

REMISSYTTRANDE
2017-12-20

Jordbruksverket
551 82 Jönköping

Yttrande om undantag för ekologiskt utsäde, Dnr 4.7.17-9862/15

Svenska Vallföreningen har synpunkter på Jordbruksverkets förslag till beslut om undantag från att använda ekologiskt utsäde och vegetativt förökningsmaterial under 2018. Svenska Vallföreningen hävdar grovfoderodlarnas intressen, verkar för ett lönsamt utnyttjande av grovfoderväxter och bete samt påverkar och stödjer forskning, försök och rådgivning på vallområdet. Vi är en ideell förening med cirka 2 000 medlemmar bestående av lantbrukare samt tjänstemän inom privat och offentlig verksamhet. Vi har 16 lokalföreningar i landet. Vi har följande synpunkter på förslaget:

- 1. Diploida sorter engelskt rajgräs.** Av de engelska rajgräsen av ekologiskt vallfrö 2018 finns endast Indicus som diploid. Det är framförallt i betesvallar som det är viktigt att ha med diploida sorter som är mer hårdiga och tramptåliga med sitt tätare växtsätt än tetraploida sorter. Variationen för tidpunkt för axgång och tillväxtrytm över säsongen är stor inom arten engelskt rajgräs och genom att ha tillgång på olika sorter kan man anpassa vallen efter sina behov. I ekologisk nöt- och fårproduktion är vallfodret grunden för en ekonomisk foderstat, och därför är det viktigt att det på vallfrömarknaden finns sorter ur alla dessa kategorier för att klara både slätter och bete.
- 2. Vi anser att det är viktigt att det finns ekologiska sorter, även i renvara, inom varje vallart som väl täcker upp lantbrukarnas behov** av olika vallar, beroende på användning och geografiskt område. Eftersom viljan att ge generell dispens för olika sorter är liten, ser vi det som en viktig strategi att ha väl tilltagen areal för odling av ekologiskt frö.
- 3. Jordbruksverkets referensgrupp för ekologiskt vallfrö behöver åter fördes med opartisk specialkompetens** utan säljintresse inom ämnet vall och vallfröblandningar. Vi yrkar att medel avsätts för att ersätta SLU för denna värdefulla insats i gruppen likt tidigare (Magnus Halling och Nilla Nilsson-Linde). Med vänlig hälsning/enligt uppdrag

Anna Carlsson

Anna Carlsson
Täckinge, Skogsgård 201
305 77 Getinge
035-550 35
carlsson@skogsgard.se

REMISSYTTRANDE
2018-03-29

KRAV
Box 1037
751 40 Uppsala

Spridningsvillkor för gödselmedel med animaliska biprodukter

Svenska Vallföreningen har synpunkter på rubricerat förslag. Svenska Vallföreningen hävdar grovfoderodlarnas intressen, verkar för ett lönsamt utnyttjande av grovfoderväxter och bete samt påverkar och stödjer forskning, försök och rådgivning på vallområdet. Vi är en ideell förening med cirka 2 500 medlemmar bestående av lantbrukare samt tjänstemän inom privat och offentlig verksamhet. Vi har 16 lokalföreningar i landet.

Våra synpunkter gäller avsnitt C i **Remiss – regler för lantbruk** med svar 30 mars 2018. Beträffande fråga 2 (och även 3) om det ska vara möjligt att sprida gödselmedel med animaliska biprodukter under förutsättning att det inte träffar ätlig del av grödan på vall mellan skördar anser vi att svaret bör vara positivt. Alternativet är att återtag av rötresten omöjliggörs för leverantörer till biogasanläggningen och att producenter utan djur inte får tillgång till behövt gödselmedel. Detta medför stora svårigheter för ekojordbruket att delta i kretsloppet vilket förutsätter att det måste finnas möjligheter till återföring. Biogödsel har en större andel lättillgängligt NH₄, fungerar i torra förhållanden, är mkt mer finfördelat än flytgödsel och tränger därför bättre ner i jorden. Frågan huruvida det finns risker är svårbedömd men den hänger samman med vilken teknik som används på olika typer av jordar. Det finns trycksatta spridningsramper som lämpligen kan komma till användning. De tidigare använda myllningsaggregaten riskerar att skada grödan.

Med vänlig hälsning/enligt uppdrag

Anna Carlsson, ordförande

När Svenska Vallföreningen arrangerade sitt sommarmöte på Öland diskuterades såväl bevattningsområde som sätt att bedriva vallproduktion med begränsad tillgång på vatten.

Text & foto: Lisbeth Karlsson

Vatten i fokus på sommarmöte

TILLGÅNGEN PÅ VATTEN är en ständigt aktuell fråga för lantbrukare på Öland men med pågående torka i stora delar av övriga Sverige är det en intressant fråga för många fler. Ett femtiotal deltagare besökte flera lantbruk på såväl norra som södra Öland. Bland annat besöktes Åke Johansson på Lilla Hult, som bedriver mjölkproduktion och även har ett 40-tal tackor. Han tänker ofta "utanför lådan" kring sin produktion och har många idéer om hur gårdens växtodling kan förbättras. Åke har bland annat börjat testa fasta körspår i vallen och använder fördämningar för att spara vatten till sina betesmarker.

På Ottenby kungsgård berättade Andreas Wiström om gården, företaget och de utmaningar de som arrendatorer har haft under åren.

Idag bedrivs mjölkproduktion med 500 mjölkkor på 1000 hektar åker och 1200 hektar bete, där även 200 dikor samt tackor med lamm betar.

- För vår mjölkproduktion krävs 450 hektar åker - 250 hektar vall, 100 hektar majs och 100 hektar korn, sa Andreas Wiström, en av bröderna som driver Wiströms lantbruk.

UTMANINGEN ÄR ATT FÅ en bra vallskörd. Förstaskörden tas vanligen i slutet

av maj och ger oftast ungefär 8 ton per hektar. Andraskörden är däremot en utmaning och brukar inte bli mer än 1 ton ts per hektar. Majsen ger mer per hektar, ungefär 10 ton ts per hektar.

- Första och andra skörd vall samt majsen ska räcka till mjölkorna. Tredjeskörden använder vi till ungdjur och köttdjur, sa Andreas Wiström. 📍

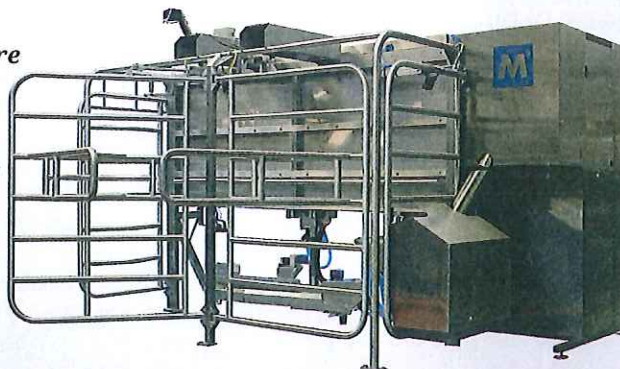
● Åke Johansson.

● Andreas Wiström.

Fullwood M²erlin mjölkrobot

- ✓ Eldriven mjölkarm - låg servicekostnad - snabbare
- ✓ Ledad mjölkarm - klarar fler juvertyper
- ✓ Snabbare - använder 3D-kamera för påsättning
- ✓ Lägre driftskostnader - Med 2 års garanti
- ✓ Rostfri - hållbar
- ✓ Servicecenter i Sverige

Fullwood

Fullwood milking
Onslunda 2085
273 95, Tomelilla

076-1015185
www.fullwoodmilking.se

Fullwood milking, en del av:

URBANFEEDERS
IN SWEDEN

www.urbanfeeders.se

Porträttet

Hanna "Bondbönan" Karlsson:

"KONSUMENTERNA VILL VETA HUR VI PRODUCERAR MATEN"

Mer än 13 000 människor följer och läser Bondbönan's blogg på Facebook. Hanna Karlsson har blivit en frontfigur för mjölkbönder.

Tex & foto: Lisboth Karlsson

ÖGONEN LYSER IKAPP med det röda håret på Hanna Karlsson och hon ler stort när hon berättar om familjens gård och mjölkkor för gårdens besökare. Det går inte att ta miste på hennes passion för det hon arbetar med. Tillsammans med sina föräldrar och sin sambo driver hon ett mjölkföretag med 130 kor och gårdsbutik med försäljning av mjölk på nordöstra Öland.

- Jag visste tidigt att jag ville arbeta med lantbruk. Det har funnits med mig hela vägen sedan jag var barn. När jag tittar tillbaka så har jag gjort allt det, tagit alla de steg som jag sa att jag ville ta, säger Hanna Karlsson.

Hon har blivit känd för sin blogg Bondbönan's blogg på Facebook och har fått mycket positiv respons för det, både bland konsumenter och inom branschen. Hon har till exempel blivit utnämnd till Årets Ölänning men kändisskapet tar Hanna med ro.

Med hjälp av sina foton, videos och ett enkelt, rättframt och naturligt språk berättar hon om allt som händer på gården, både positivt och negativt

- om hur en jobbig kalvning gör att en ko får en nervskada som gör att hon inte kan resa sig, om kalven som föds ute på betet och som gömmer sig i trädgårdens buskage.

Både blogg läsarna och de människor som besöker gården är nyfikna och vill gärna veta mer om det som händer.

- Jag tycker att det är lika lätt eller svårt att skriva som att prata öga mot öga, kanske lite lättare att skriva till och med, säger Hanna Karlsson.

HON BÖRjade BLOGGA 2012 för att överbrygga det avstånd som hon kände fanns mellan konsumenter och mjölkproducenter som hon själv. Hanna blev frustrerad över debatten och de dagliga skrivierna i dagspress och sociala medier om hur det låga mjölkpriset gjorde situationen ohållbar för mjölkproducenterna.

- Jag fick nästan panik av alla olika lösningar som konsumenter hade för att försöka hjälpa de svenska mjölkbönderna. De tänkte helt fel och det de skrev om att

→ göra för att stötta mjölkbönderna gav bara motsatt effekt. Jag märkte att grundkunskaperna om hur det fungerar på en mjölkgård var väldigt låg. Många har inte en aning om vad vi mjölkbönder gör eller vilka fina livsmedel vi producerar i Sverige, säger Hanna Karlsson.

HENNES ERFARENHET ÄR ATT många konsumenter blandar ihop olika begrepp. Det är inte många som vet vad som gäller för konventionell mjölkproduktion respektive ekologisk, till exempel att mjölkkor på såväl konventionella som ekologiska gårdar ska få komma ut på bete varje sommar.

- Det finns de som köper ekologisk mjölk för att de tror att det bara är i ekologisk produktion som djuren får vara ute. Många är av den tron att det bästa de kan göra

för svenska djurbönder är att åka till en gårdsbutik långt ute på landet och köpa gårdens produkter. I själva verket så är det ju så enkelt - de behöver bara köpa svenska produkter i sin vanliga livsmedelsbutik, säger Hanna Karlsson.

Hon tror på öppenhet och ärlighet i kommunikationen och det lättaste är när man har direktkontakt, att prata öga mot öga med varandra. Kanske är det Bonde i butik som fungerar bäst för det?

- Jag upplever att många konsumenter verkligen vill veta hur vi producerar maten. Det intresset måste vi producenter vara tacksamma för och använda! Vi har inget att dölja och allt att vinna på att vara öppna och visa samt förklara vad vi gör och varför. Det ger tillbaka till oss i stort och smått

”Kunskaperna om hur det fungerar på en mjölkgård var väldigt låg.”

Hanna Karlsson

● Hanna Karlsson tycker att det är viktigt med bra direktkontakt mellan mjölkbönder och konsumenter. Här träffade hon dock kollegor i Svenska Vallföreningen.

genom konsumenters val i butik och restaurang, men även i politiska beslut när beslutsfattarna kan mer om hur deras beslut påverkar oss som företagare och matproducenter, säger Hanna Karlsson.

De senaste årens allt bättre direktkontakt mellan lantbrukare och konsumenter, till exempel via Bonde i butik, bloggar och diskussioner på sociala medier, har tillsammans med en förändrad kommunikation gentemot konsument från till exempel mejeriföretagen, ändå börjat förändra läget.

- De sista åren har jag känt att det har svängt, att fler konsumenter inser att om de bara handlar svenskproducerade livsmedel så är det bra. Konsumenterna har blivit mer medvetna, säger Hanna Karlsson.

MEN NÅGOT HON fortfarande hoppas på är att andra än bara mjölkbönderna själva ska börja tala för de svenska livsmedlen.

- De flesta konsumenter har stort förtroende för oss bönder, men det är av stort värde när forskare, kockar och andra som använder och vet vad vi producerar berättar hur bra våra svenska

● Hannas kor är nyfikna på alla besökare.

livsmedel är. När vi får andra att tala för vår produktion, då är det bra, säger Hanna Karlsson.

Att berätta om och med foton visa vad som händer på en mjölkgård kan tyckas vara oskyldigt och enkelt, men samtalsklimatet på sociala medier och internet i övrigt har med åren hårdnat.

Även Hanna har upplevt både extrema inlägg på sin blogg och att bli utsatt för det beryktade näthatet.

- Det förekommer att den extrema klicken gör inlägg på bloggen. Jag brukar låta deras inlägg ligga kvar, så länge de håller sig till ämnet. De får gärna visa sina åsikter. Det är ganska bra att låta andra konsumenter se hur de skriver och bemöter mig, vilka ord de använder och hur deras attityd är. Går de över gränsen så tar jag bort deras inlägg och i ett par fall har jag till och med blockerat dem, säger Hanna Karlsson.

- Näthatarna håller sig inte till att kritisera produktionen. De slår mot personen. Jag har en distans till det, men visst känns det. Jag är glad att andra konsumenter och producenter läser de inläggen. De skickar meddelanden om att de stöttar mig, så jag känner att jag har många bakom

mig, många som hör av sig med uppmuntrande ord. Det värmer oerhört mycket, säger Hanna Karlsson.

HON ÄR EN FRONTFIGUR för den svenska mjölkproduktionen, men hemma på gården driver hon sedan några år tillbaka lantbruket tillsammans med övriga familjen. Efter gymnasiet arbetade hon på ett par mjölkgårdar varvat med att hon vidareutbildade sig till ladugårdsförman och husdjurstekniker. Hon åkte dessutom till Nya Zeeland för att under sex månader arbeta på en mjölkgård på sydön.

- Det var både roligt och lärorikt. Nya Zeeland är ju ett mjölkexporterande land och utvecklingen där har stor påverkan på mjölkpriset här hemma, säger Hanna Karlsson.

Efter hemkomsten till Sverige 2002 började hon arbeta som husdjurstekniker samtidigt som hon arbetade på föräldragården på nordöstra Öland. Nu delar de på driften, men det finns en plan för ett framtida generationsskifte.

- Det finns en plan, men det är ingen brådska med det, säger Hanna Karlsson. 📍

Hanna Karlsson

Mjölkbonde på Österbo gård i Dödevi, norra Öland. Sambo Rogge Olofsson och två barn, samt föräldrarna Bertil och Rosita Karlsson.

Har cirka 130 kor som mjölkas i robot och med en genomsnittlig avkastning på cirka 11 400 kilo mjölk.

Bloggare och innehavare av gårdsbutik med försäljning av mjölk. Säljer även mjölk från Österbo gård i lokal ICA-butik.

Lyssna på och diskutera med innovativa vallbönder

Onsdag 27 juni

Kl. 11.00

Martin Johansson, Köinge   Utnyttjar betet maximalt med rätt kalvningstid

I samband med Valldemonstrationen som startar kl. 13.00

Martin Johansson, Köinge   Utnyttjar betet maximalt med rätt kalvningstid

Thomas Bengtsson, Valinge   Koll på partier, mängd och kvalitet i silotornen

Kl. 16.00

Thomas Bengtsson, Valinge   Koll på partier, mängd och kvalitet i silotornen

Svenska Vallföreningen och SLU

Lyssna på och diskutera med innovativa vallbönder

Torsdag 28 juni

Kl. 11.00

Börje Persson, Humlaröd

Hundäxing markerar fasta körspår

I samband med Valldemonstrationen som startar kl. 13.00

Börje Persson, Humlaröd

Hundäxing markerar fasta körspår

Anna Carlsson, Skogsgård

Enkelt fällsystem förbättrar ungdjursbetet

Kl. 16.00

Anna Carlsson, Skogsgård

Enkelt fällsystem förbättrar ungdjursbetet

Svenska Vallföreningen och SLU

The InnoGrass Project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 727368.

Inno4Grass - möteschema

180117

Subject of the discussion group	Date of meeting	Location of meeting	Language	Contact within Inno4Grass consortium
<p>Forage Conference 2017. Grass production and conservation, and forage utilisation in ruminants and horses. The production and nutritive value of different species, varieties and mixed swards are reported, as are persistence and different grazing, harvesting and fertilisation strategies in a changing climate. The economic and environmental values of forage production are discussed, as are new methods in precision farming and estimation of grass consumption. Major emphasis is placed on horses as grazing animals and forage consumers. Good examples are given of how farmers can streamline their grass production, with inspiration from prizewinning forage producers and using the advisory tool Grovfoderverktyget. Farmers, advisors, teachers, researchers, students and agri-business delegates.</p>	<p>2017-02-07--08</p>	<p>Uppsala (Uppland)</p>	<p>Swedish</p>	<p>Nilla Nilsdotter-Linde</p>
<p>Improve the grazing potential. A discussion group with farmers and advisors meets three days at Anna and Anders Carlsson's innovative farm. Spring growth before Magic Day. The grazing curve - measuring, counting and planning for Summer grazing. Autumn grazing and sum-up - postharvest grazing, turnip grazing, extended grazing season, evaluation and reflection of the grazing seson. Farmers and advisors.</p>	<p>2017-05-09, 2017-06-19, 2017-11-09</p>	<p>Skogsgård, Getinge (Halland)</p>	<p>Swedish</p>	<p>Anna Carlsson</p>

Swedish Grassland Society - Summer Meeting - lucerne, quick sowing, less soil compaction and drainage control as a drought strategy in dry regions. Visit and discussion with the innovative farmer Åke Johansson, Lilla Hult.	2017-07-27--28	Lilla Hult (Öland)	Swedish	Nilla Nilsdotter-Linde
Swedish Grassland Society - Annual Meeting. Grow, use and sell high-quality protein from grassland. Advisor Margareta Dahlberg leads the discussion with the innovative farmer Nicolaus Cederblad.	2017-11-28	Vreta Kloster (Östergötland)	Swedish	Anna Carlsson
Focus on more organic farming - The innovative farmer Anna Carlsson, Skogsgård will discuss how to improve grassland management and she will e.g. describe a simple system for rotational grazing for heifers and steers.	2018-02-07	Lövånger (Västerbotten)	Swedish	Anna Carlsson
Västerbotten Grassland Society - Annual meeting with focus on home-grown protein. The innovative farmer Alfred Olofsson, Ersmarksängarnas farm discuss experiences with lupine on northern latitudes.	2018-02-28	Lövånger (Västerbotten)	Swedish	Anna Carlsson
The open fair Borgeby Field Days - the innovative farmers Börje Persson, Humlaröd, Anna Carlsson, Skogsgård and Thomas Bengtsson, Valinge discuss a system with cocksfoot as a marker for controlled traffic farming, a simple system for rotational grazing for heifers and steers, and monitoring the amount and quality of silage in tower silos, respectively. Another innovative farmer, Per Brunberg, Björketorp, will sell home-made ice-cream in many flavours.	2018-06-27--28	Borgeby (Skåne)	Swedish	Anna Carlsson

Kan sommarbete till mjölkkor öka lönsamheten?

Är sommarbete till mjölkkor en möjlighet eller ett problem? Kom till Köinge bygdegård utanför Ullared för en inspirations- och diskussionsdag om bete till mjölkkor. Gårdsvandring och föreläsning i Köinge, Ullared. Möt Martin Johansson med målet att producera maximalt med mjölk på bete vilket leder till en hög intäkt per hektar. Köinge ligger vid väg 154, mellan Ullared och Falkenberg.

Program torsdagen den 14/6

- 9:30 Samling i Köinge bygdegård. Fika.
- 10:00 För- och nackdelar med olika system när man kombinerar bete med robot. Eva Spörndly, Sveriges Lantbruksuniversitet, Uppsala redogör för möjligheter, erfarenheter och problem som kan dyka upp.
- 11:00 Ann-Theres Persson, Växa. Se möjligheterna med bete som foder till mjölkkor.
- 12:00 Lunch
- 13:00 Gårdsbesök hos Martin Johansson, Stommen, Köinge. Anna Carlsson, ekologisk mjölkproducent och ordförande i Svenska Vallföreningen kommer tillsammans med Martin att lyfta fram och diskutera några viktiga saker för att få betesdriften att fungera.

Martin Johansson har ekologisk mjölkproduktion med bete som bas till både kor och kalvar. Martin har 90 kor och mjölkår i mjölkgrup (dubbel 10:a). Med anpassad kalvningssäsong utnyttjar han bättre gårdens produktion av foder och maximerar mjölkproduktionen på bete. Med hjälp av genomtänkt betesdrift med dagliga fällbyten och uppföljning av betestillväxten kan korna producera mjölk jämnare och längre över betessäsongen.

Stommen är en av innovationsgårdarna i EU-projektet Inno4Grass.

- 15:15 Fika
16:00 Avslutning på dagen.

Arrangörer och medverkande:

LRF genom projektet Konkurrenskraftig Mjölk, SLU, Växa, Svenska Vallföreningen och Inno4Grass

Anmälan: Senast 7/6 till
0771-18 08 11 eller
medlemservice@lrf.se

Kostnad: 280 kr/ person
inklusive lunch

Frågor: Pernilla Salevid
tel: 0494-135 22
pernilla.salevid@lrfkonsult.se

© Lamburg

© Franc/CA Ardeche

Varför är Inno4Grass viktigt?

En växande världsbefolkning tillsammans med minskad odlingsareal förändrar vårt framtida livsmedelsbehov. Dagens **etablerade praxis inom vallodlingen** världen över behöver ses över. **Innovationer och nya system** för vallodling och betesdrift blir därför viktiga för att öka lönsamheten med bevarade miljövärden.

PARTNERS

www.inno4grass.eu

© Grünlandzentrum

Fler innovationer för hållbar vallproduktion i Europa

Detta projekt har fått finansiering från EU:s forsknings- och innovationsprogram Horizon 2020 enligt anslagsavtal nr 727368.

Följ oss på www.inno4grass.eu eller via sociala media:

www.encyclopediapratenensis.eu

© Nilsdotter-Linde/SLU

© Golinski, PULS

© Jung/Grünlandzentrum

Vad är Inno4Grass?

Inno4Grass ska sprida innovationer inom vallproduktionen genom bättre **kunskapsutbyte** mellan praktik och forskning. **Inno4Grass** är ett europeiskt tematiskt nätverk med 20 partners från åtta länder: **Tyskland, Irland, Nederländerna, Belgien, Frankrike, Sverige, Italien** och **Polen**. Det leds av Grünlandzentrum Niedersachsen/Bremen i Tyskland.

Hur fungerar Inno4Grass?

Inno4Grass samlar många olika intressenter, t.ex. **bönder, forskare, rådgivare** och **lärare**, från de deltagande länderna. Ett nätverk med 16 koordinatörer blir en länk mellan vetenskap och praktik som ger gränsöverskridande **kunskapsinsamling** och **överföring**.

Vilka ämnen är relevanta?

Inno4Grass-ämnena ligger helt i linje med resultaten från Fokusgruppen "Permanent Grasslands". Den identifierade behovet av innovationer inom ramen för det europeiska innovationspartnerskapet (EIP-AGRI):

- Öka lönsamheten och konkurrenskraften i vallbaserad mjölk-, kött- och fårproduktion.
- Utgå ifrån vallen för att producera högkvalitativa livsmedel.
- Fokusera på uthållig proteinfoderproduktion: optimera betes- och slåttersystemen samt minska insatserna och produktionskostnaderna.
- Öka uthålligheten i vall- och betesproduktionen: effektiv gödselhantering samt ekosystemtjänster som bidrar till biologisk mångfald, landskapsvård och kolinlagring.

© Yaouance/CA Alpes-Martimes

Hur kan du delta?

All kunskap och information om Inno4Grass publiceras och görs tillgänglig.

Anslut dig och delta!

- Korta videos
- Informationsblad om innovativa lantbrukare
- Faktablad
- Databas för vall och bete
- Färittdagar och vallarrangemang
- Elektroniska diskussionsgrupper
- Möten mellan praktik och forskning
- Utbildning och fortbildning om vall och bete
- Europeiska studiebesök och utbytesprogram

Inno4Grass – europeiskt projekt ska förbättra lönsamheten inom vallodlingen

Det tar för lång tid innan innovationer inom vallodlingen sprids mellan lantbrukare i Europa – både inom och mellan länder. Projektet Inno4Grass ska förbättra samarbetet mellan forskare, lantbrukare, rådgivare och lärare. I Sverige har projektet identifierat 20 innovativa vallodlare vars metoder nu ska analyseras och sammanställas. I de åtta EU-länder som ingår i projektet består en stor andel av jordbruksarealen av vall och produktionen av mjölk samt nöt- och lammkött är viktig.

Vallodling är central för Sveriges jordbruk. Vall- och grönfoderväxter utgör knappt 45 procent av jordbruksmarken och har stor betydelse för både ekonomi och miljö. Detsamma gäller i Tyskland, Belgien, Frankrike, Irland, Italien, Nederländerna och Polen som också deltar i projektet Inno4Grass.

Projektet ska överbrygga klyftan mellan forskning och praktik för att säkerställa tillämpningen av innovativa system i vallodlingen. Detta kan öka lönsamheten för europeiska vallodlare samtidigt som miljövärdena bevaras.

En viktig del är att identifiera goda exempel – projektet ska sammanlagt presentera 85 innovativa vallodlare. De 20 svenska exemplen går redan nu att hitta på projektets hemsida <http://www.inno4grass.eu/sv/spridning>. Det handlar bland annat om en gård i Övertorneå som får tre goda vallskördar per år med hjälp av en snabbväxande timotej och noggranna prognoser för när det är dags för skörd. En gård utanför Kil satsar på örter i vällen, till exempel cikoria, kummin och svartkåmpar. Ett tredje exempel är en lantbrukare utanför Kungälv som uppfunnit en ny maskin som slår, vänder, luftar och stränglägger skonsamt och energisnålt.

Tio av de svenska exemplen ska analyseras djupare och mera data om avkastning, ekonomi och andra förhållanden ska tas fram. Även exempel från de andra länderna ska studeras närmare. Det ska göra det lättare för lantbrukare att hitta innovationer som skulle passa på deras gårdar och byta erfarenheter med varandra.

- Bland exemplen finns både det som är vetenskapligt prövat och det som vi forskare behöver studera mer för att se om det fungerar. Tanken med projektet är att forskningsresultat ska användas mer i praktiken men också att forskningen ska fånga upp lovande metoder som lantbrukare har kommit på, säger Nilla Nilsson-Linde forskare på SLU och sekreterare i Svenska Vallföreningen. Det är också angeläget att identifiera viktiga frågor att studera vidare.

Hon leder projektet för Sveriges del tillsammans med Anna Carlsson, lantbrukare och ordförande i Svenska Vallföreningen.

- I Sverige finns ett bra samarbete mellan forskare, rådgivare och lantbrukare inom Svenska Vallföreningen. Vi skickar ut ett nyhetsbrev, anordnar både mindre möten och större konferenser och

varje år medverkar vi i uttagningen av Årets Vallmästare, en lantbrukare som har lyckats bra med sin vall, säger Anna Carlsson.

Här finns därför bra förutsättningarna för att sprida resultaten från Inno4Grass. SLU och Svenska vallföreningen kommer att presentera innovativa vallbönder på till exempel Borgeby Fältdagar och andra möten mellan forskning och praktik. Projektet ska också producera faktablad och annat informationsmaterial samt göra ny kunskap tillgänglig på Wikimedia och i en databas för vall och bete, "[Encyclopedia Pratensis](#)". Lantbrukare och rådgivare kommer vidare att få möjlighet att delta i utbildningar och utbytesprogram för att innovationer ska spridas mellan länderna.

Projektet finansieras via Horizon 2020. Sammanlagt har EU satt av 80 miljarder Euro för Inno4Grass och andra multiaktörsprojekt och tematiska nätverk för gränsöverskridande kunskapsinsamling och -överföring.

Nilla Nilsson-Linde, forskare SLU, sekreterare Svenska Vallföreningen, Nilla.Nilsson-Linde@slu.se, 070-662 74 05

Anna Carlsson, lantbrukare, ordförande Svenska Vallföreningen, carlsson@skogsgard.se, 0709-70 12 06

Länk till Innovativa vallbönder i Sverige: <http://www.inno4grass.eu/sv/spridning>

Länk till EU-projektet Inno4Grass: <http://www.inno4grass.eu/sv/>

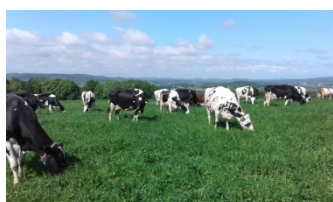

Foto: Anna Carlsson

Foto: Nilla Nilsson-Linde

Anna Carlsson, ordförande i Svenska Vallföreningen och innovativ lantbrukare

Nilla Nilsson-Linde, Institutionen för växtproduktionsekologi, SLU

Detta projekt har fått finansiering från EU:s forsknings- och innovationsprogram Horizon 2020 enligt anslagsavtal nr 727368.

